

**Звіт про стратегічну екологічну оцінку
Програми соціально-економічного та
культурного розвитку Марганецької
міської територіальної громади
на 2025 рік**

МАРГАНЕЦЬ

2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	4
РОЗДІЛ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	19
2.1. Атмосферне повітря	22
2.2. Водні ресурси	23
2.3. Земельні ресурси та ґрунти	27
2.4. Надра	27
2.5. Біологічне та ландшафтне різноманіття, природно-заповідний фонд та національна екологічна мережа	28
2.6. Загальна характеристика тваринного світу	32
2.7. Відходи	33
2.8. Демографічна ситуація та стану здоров'я населення	35
2.9. Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено	36
РОЗДІЛ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	36
РОЗДІЛ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною	45

інформацією та результатами досліджень)	
РОЗДІЛ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	47
РОЗДІЛ 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1,3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	50
РОЗДІЛ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	54
РОЗДІЛ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	59
РОЗДІЛ 9 Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	61
РОЗДІЛ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	63
РОЗДІЛ 11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	63

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

РОЗДІЛ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» документами державного планування є стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік (далі – Програма) є документом державного планування місцевого рівня.

Враховуючи умови воєнного стану в Україні, Програма базується на аналізі основних показників і тенденцій соціально-економічного розвитку громади у 2024 році та визначає мету, завдання та заходи економічного та соціального розвитку громади на 2025 рік.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення

більшості статистичної інформації, тому аналіз соціально-економічного становища здійснено на основі наявних оперативних даних.

Основна мета Програми – прискорене відновлення, стабілізація економічного розвитку та поступове його нарощення, створення сприятливих умов для діяльності усіх суб'єктів господарювання, оновлення і розвиток об'єктів критичної та соціальної інфраструктури, досягнення соціально-економічних показників довоєнного рівня.

На 2025 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку:

створення умов для повернення мешканців до громади;

відновлення пошкоджених житлових будинків, об'єктів критичної та соціальної інфраструктури;

впровадження енергоефективних та ресурсощадних заходів;

забезпечення громадської безпеки;

збереження екологічного балансу та захист довкілля.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік охоплює основні види господарської діяльності: промисловий комплекс, інвестиційну та зовнішньоекономічну діяльність, житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт, культуру, охорону навколишнього середовища тощо.

Таблиця 1

Пріоритетні цілі визначені завдання та заходи, які розглядаються для кожної галузі (сфери діяльності громади)

Галузі (сфери діяльності)	Завдання та заходи
1. Промисловість	1.1. Підвищення економічної активності та розширення фінансових можливостей підприємств через поживавлення попиту, налагодження технологічних процесів, активізації інвестиційної діяльності; 1.2 покращення та забезпечення ефективної логістики в умовах обмежених можливостей експорту, пошук та створення нових логістичних зв'язків; 1.3 освоєння нових конкурентоспроможних видів та розширення асортименту продукції; 1.4 проведення засідань, нарад, робочих зустрічей з керівниками промислових підприємств усіх форм власності задля поглибленого вивчення ситуації на проблемних підприємствах, визначення шляхів активізації розвитку промисловості громади;

	1.5 запровадження енергозберігаючих технологій та системного заощадження паливно-енергетичних ресурсів.
2. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність	2.1 Залучення інвесторів до ключових сфер: транспортна та соціальна інфраструктура, відновлення житла, вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб; 2.2 участь в бізнес-форумах, ділових зустрічах, семінарах, круглих столах з питань підготовки інвестиційних проєктів; 2.3 розширення можливостей експорту та імпорту товарів в умовах порушення ланцюгів постачання, 2.4 переорієнтація експорту продукції та пошук нових ніш на зовнішніх ринках; 2.5 налагодження закордонних зв'язків та розширення торгових відносин з міжнародними партнерами; 2.6 активізація участі підприємств міста у міжнародних виставкових заходах та бізнес-форумах на території України та за її межами; 2.7 поширення комерційних пропозицій товаровиробників стосовно експортних можливостей та потреби в імпорті для подальшого міжнародного співробітництва та пошуку потенційних партнерів.
3. Соціальна політика	
3.1. Зайнятість населення та ринок праці	3.1.1 Проведення комплексу заходів на ринку праці, спрямованих на посилення мотивації до легальної зайнятості; 3.1.2 сприяння створенню нових робочих місць, що відповідають вимогам сучасного ринку праці; 3.1.3 створення умов для забезпечення суб'єктів господарювання кваліфікованими кадрами; 3.1.4 співпраця з Марганецьким управлінням Нікопольської філії Дніпропетровського обласного центру зайнятості з питань працевлаштування внутрішньо переміщених осіб та організації громадських та інших робіт тимчасового характеру; 3.1.5 розширення сфери застосування праці та

	стимулювання зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць; 3.1.6 організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці.
3.2. Грошові доходи населення та заробітна плата	3.2.1 Забезпечення своєчасної виплати зарплати не нижче встановленого мінімального розміру оплати праці; 3.2.2 впровадження подальших заходів із легалізації трудових відносин та виплати заробітної плати; 3.2.3 дотримання умов колективних договорів, галузевих угод у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати.
3.3. Соціальний захист населення	3.3.1 Забезпечення своєчасності нарахування та проведення виплати допомоги сім'ям з дітьми, особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, малозабезпеченим сім'ям, компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги; 3.3.2 сприяння забезпеченню своєчасного призначення та виплати щомісячної адресної допомоги згідно діючого законодавства; 3.3.3 надання допомоги на поховання осіб, які не працювали та не отримували пенсію, допомогу по безробіттю; 3.3.4 сприяння організації оплачуваних громадських робіт; 3.3.5 сприяння соціальній та професійній адаптації учасників бойових дій, ветеранів війни; 3.3.6 проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи для внутрішньо переміщених осіб стосовно змін законодавства, що стосується забезпечення їх прав і свобод; 3.3.7 своєчасне нарахування та проведення виплати компенсацій та допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку і розмірах, визначених законодавством;

	3.3.8 забезпечення інформування громадськості щодо реалізації їх права на соціальний захист, чинних норм та нововведень в соціальному законодавстві, інформування з питань виплати пільг, субсидій, усіх видів державних соціальних допомог, адресних допомог, компенсаційних виплат тощо; 3.3.9 виявлення громадян, які потребують сторонньої допомоги, визначення їх індивідуальних потреб у соціальному обслуговуванні та забезпечення якісного надання соціальних послуг.
4. Розвиток житлово-комунального господарства, інфраструктури та благоустрій	4.1 Поступове відновлення зруйнованого житла та об'єктів критичної інфраструктури; 4.2 продовження роботи зі створення ОСББ для ефективного управління житлом; 4.3 реконструкція та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення із застосуванням енергозберігаючих технологій; 4.4 забезпечення безперебійним теплопостачанням бюджетні установи, підприємства та організації та критичну інфраструктуру; 4.5 виконання комплексу робіт з утримання, нагляду та ремонту доріг, мостів і шляхо-транспортних споруд, поліпшення експлуатаційної придатності дорожнього покриття шляхом проведення поточних та капітальних ремонтів та реконструкції доріг; 4.6 проведення поточних та капітальних ремонтів тротуарів; 4.7 проведення поточних, капітальних ремонтів та реконструкцій об'єктів соціально-культурної сфери; 4.8 проведення ремонтно-будівельних робіт мережі освітлення; 4.9 надання фінансової допомоги (підтримки) комунальним підприємствам; 4.10 придбання сучасної спецтехніки та обладнання для виконання робіт із санітарного очищення та благоустрою населених пунктів; 4.11 благоустрій території, в тому числі санітарна очистка вулиць, озеленення, ліквідація аварійних дерев, карантинних бур'янів, санітарне

	очищення громади, облаштування автобусних зупинок, контейнерних майданчиків, виконання заходів з безпеки дорожнього руху, утримання та ремонт мереж зовнішнього освітлення вулиць та інше.
5. Гуманітарна сфера	
5.1. Охорона здоров'я	5.1.1 Забезпечення подальшого розвитку охорони здоров'я на території громади з використанням чинної нормативної бази, власних місцевих розробок правового, економічного й управлінського характеру, спрямованих на ефективне використання наявних матеріальних, фінансових та кадрових ресурсів; 5.1.2 впровадження сучасних медичних технологій у лікувально-діагностичний процес і розвиток матеріально-технічного забезпечення центру первинної медико-санітарної допомоги; 5.1.3 удосконалення системи кадрового забезпечення спеціалістами в сфері охорони здоров'я, підвищення їх соціального забезпечення та підтримки з метою залучення до працевлаштування у комунальних закладах охорони здоров'я громади; 5.1.4 забезпечення соціальної спрямованості бюджету галузі для вирішення питань медичного забезпечення найбільш вразливих і незахищених верств населення на підставі використання програмно-цільового фінансування; 5.1.5 реалізація завдань щодо пільгового медикаментозного лікування ветеранів та інших верств населення в умовах первинної ланки; 5.1.6 забезпечення ветеранів слуховими апаратами, забезпечення осіб з інвалідністю технічними засобами, забезпечення харчуванням дітей першого, другого року життя із малозабезпечених сімей тощо; 5.1.7 забезпечення моніторингу за станом виявлення серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань, лікування хворих у відповідності до діючих стандартів; 5.1.8 удосконалення санітарно-епідеміологічного благополуччя в комунальних закладах охорони здоров'я за рахунок придбання дезінфікуючих засобів;

	5.1.9 сприяння досягненню рівності, солідарності та соціальної справедливості щодо здоров'я населення за рахунок забезпечення універсального доступу та соціального захисту здоров'я; 5.1.10 забезпечення людино-орієнтованого підходу, що враховує потреби та очікування людей, з метою підвищення результативності та ефективності медичних послуг для населення; 5.1.11 підвищення рівня здоров'я громади шляхом інтеграції первинної медичної допомоги і заходів громадського здоров'я; 5.1.12 проведення профілактичних заходів, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань (туберкульоз, ВІЛ, вірусних гепатитів тощо); 5.1.13 вдосконалення роботи з навчання медичного персоналу щодо ведення та лікування пацієнтів з психічними і неврологічними розладами на первинному рівні; 5.1.14 вдосконалити роботу з аптечними закладами щодо запровадження мобільних аптечних пунктів у сільській місцевості та віддалених районах міста; 5.1.15 проведення «наздоганяючої» cath-up кампанії з вакцинації дитячого населення.
5.2. Освіта	5.2.1 Створення оптимальної мережі закладів загальної середньої, позашкільної, дошкільної освіти, приведення її у відповідність до потреб громади, суспільних запитів і державних вимог; 5.2.2 підвищення інноваційності та якості освіти через оновлення змісту, форм і методів навчання, орієнтацію на особистість учня, запровадження нових технологій навчання, впровадження перспективних педагогічних, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, поглиблення інтеграції освіти та науки, підвищення компетентності та кваліфікації педагогічних кадрів; 5.2.3 запровадження моніторингу якості освіти; 5.2.4 продовження інформатизації системи освіти, завершення укомплектування закладів освіти сучасною комп'ютерною, мультимедійною

	технікою та підключення її до мережі Інтернет; формування єдиного інформаційно-освітнього простору; 5.2.5 забезпечення умов для здобуття освіти дітьми з особливими освітніми проблемами; 5.2.6 організація в закладах загальної середньої освіти різних форм здобуття освіти; 5.2.7 створення умов для впровадження нового змісту початкової освіти, базової освіти, здобуття доступної та якісної позашкільної освіти; 5.2.8 забезпечення комп'ютерною технікою закладів освіти; 5.2.9 забезпечення умов архітектурної доступності закладів освіти з урахуванням принципу універсального дизайну, розумного пристосування, безбар'єрного простору; 5.2.10 сприяння підтримці обдарованої молоді; 5.2.11 забезпечення учнів закладів загальної середньої освіти підручниками і посібниками; 5.2.12 зміцнення навчально-матеріальної бази закладів освіти, ефективне використання наявних та залучення нових ресурсів відповідно до запитів і потреб модернізації громади; 5.2.13 проведення ремонтно-будівельних робіт із застосуванням енергозберігаючих та енергоефективних технологій, виготовлення або коригування проєктно-кошторисної документації закладів освіти в межах виділених бюджетних призначень; 5.2.14 облаштування безпечних умов у закладах дошкільної та загальної середньої освіти (Марганецький ліцей № 1, Марганецький ліцей № 11, Марганецький ліцей № 9 (вул. Фестивальна 15-а/1), дошкільний підрозділ Марганецької гімназії № 5 (квартал 9-й, будинок 17), КЗДОКТ № 10, КЗДОКТ № 20); 5.2.15 проведення заходів з протипожежної безпеки, а саме: встановлення пожежної сигналізації, системи оповіщення в закладах загальної середньої освіти; забезпечення захисту будівель від прямих улучень блискавки і вторинних її проявів; оброблення дерев'яних конструкцій горищ вогнезахисною речовиною;
--	--

	5.2.16 проведення технічного обслуговування та перезарядки первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників); проведення заміру опору заземлення в закладах освіти; перевірка пожежних кран-комплектів, цілодобове централізоване пожежне спостереження за допомогою пульта централізованого пожежного спостереження та проведення послуг з технічного обслуговування приладів автоматичної пожежної сигналізації по об'єктам Марганецький ліцей № 1, 3 та 7, 9 (вул.Фестивальна 15-а/1).
5.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді	5.3.1 Своєчасне виявлення та облік дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, надання у визначений законодавством строк таким дітям статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування; 5.3.2 сприяння усиновленню дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштування дітей під опіку (піклування) до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу; 5.3.3 проведення рейдів «Діти вулиці», профілактичних бесід з неповнолітніми з метою попередження бездоглядності, безпритульності, з батьками – щодо попередження за неналежне виконання батьківських обов'язків. 5.3.4 здійснення соціального супроводу сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, потребують сторонньої допомоги, надання їм соціальних послуг за результатами проведеної оцінки потреб у таких послугах; 5.3.5 забезпечення психологічної підтримки.
5.4. Фізичне виховання та спорт	У разі покращення ситуації у громаді планується: 5.4.1 проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів; 5.4.2 проведення на спортивній базі громади змагань вищих рівнів; 5.4.3 підтримка дитячо-юнацького спорту; 5.4.4 підтримка КДЮСШ «Гірник»; 5.4.5 утримання та ремонт комунальних спортивних споруд громади, упорядкування спортивних та дитячих майданчиків;

	5.4.6 надання платних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню; 5.4.7 заходи щодо збереження спортивної інфраструктури.
5.5. Культура	У разі стабілізації ситуації у громаді планується: 5.5.1 забезпечення проведення закладами культури і мистецтв громади якісних культурно-мистецьких та інформаційно-просвітницьких заходів; 5.5.2 забезпечення розвитку бібліотечної справи шляхом запровадження нових комп'ютерних інформаційних технологій, поповнення бібліотечних фондів україномовною літературою, проведенням в бібліотеках різноманітних пізнавальних, комунікаційних, інформативних заходів; 5.5.3 виготовлення облікової документації на пам'ятки культурної спадщини, паспортизація об'єктів КС (50 об'єктів); 5.5.4 організація виставок: музейних експонатів, літературно-книжкової продукції; 5.5.5 забезпечення сільських закладів культури доступом до інтернет мережі; 5.5.6 оновлення технічного стану закладів культури, проведення капітальних та поточних ремонтів Добронадіївського сільського клубу та клубу «Дніпро»; 5.5.7 оновлення та поповнення бібліотечного фонду КЗ «Публічна бібліотека»; 5.5.8 забезпечення виїзних виступів творчих колективів громади; 5.5.9 проведення міських концертних, культурно-масових заходів.
6. Розвиток підприємництва	6.1 Забезпечення реалізації державної політики у сфері обслуговування, спрямованої на подальший розвиток підприємницької діяльності та задоволення потреб мешканців у товарах та послугах відповідно до діючих стандартів; 6.2 розвиток та підтримка нових видів діяльності малого і середнього підприємництва; 6.3 розвиток торгівельної мережі в сільській місцевості; 6.4 проведення ярмаркових заходів з продажу

	продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції; 6.5 організація проведення круглих столів, семінарів з обговорення нагальних питань розвитку підприємництва; 6.6 посилення рівня ресурсного забезпечення Центру надання адміністративних послуг, у тому числі шляхом залучення міжнародної технічної допомоги; 6.7 систематичне навчання персоналу Центру надання адміністративних послуг.
7. Земельні відносини	7.1 Посилення здійснення контролю за використанням і охороною земель, за додержанням земельного та природоохоронного законодавства; 7.2 виявлення та повернення самовільно зайнятих земельних ділянок; 7.3 здійснення заходів щодо оформлення та укладання договорів оренди земельних ділянок; 7.4 посилення взаємодії з державними органами щодо справляння плати за землю згідно укладених договорів оренди; 7.5 надання послуг з питань земельних відносин через Центр надання адміністративних послуг; 7.6 організація проведення претензійної роботи у відношенні боржників по платі за землю та землекористувачів, які використовують земельні ділянки без правовстановлюючих документів; 7.7 взаємодія з управлінням з контролю за використанням і охороною земель; 7.8 проведення інвентаризації земель усіх форм власності за межами міста (Новокиївський старостинський округ); 7.9 оновлення планово-картографічних матеріалів.
8. Охорона навколишнього природного середовища	За напрямком «Охорона і раціональне використання водних ресурсів» необхідно провести ряд заходів на комунальному підприємстві «Виробниче управління водопровідно - каналізаційного господарства» Марганецької міської ради: 8.1 капітальний ремонт напірних

	каналізаційних колекторів (заміна трубопроводів на поліетиленові); 8.2 капітальний ремонт самопливного каналізаційного колектору (заміна трубопроводу на поліетиленовий); 8.3 капітальний ремонт каналізаційних насосних станцій (заміна технологічного обладнання меншої продуктивності з автоматичним управлінням); 8.4 придбання спеціалізованої техніки для ремонту каналізаційних мереж; 8.5 упорядкування зон санітарної охорони джерел питного, технічного водопостачання та стічних вод; 8.6 приладів та обладнання лабораторії для здійснення контролю за кількістю та якістю поверхневих і стічних вод. За напрямком «Охорона атмосферного повітря» необхідно провести ряд заходів на КП «ВУВКГ» ММР»: 8.7 проведення робіт з інвентаризації джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами викидів; 8.8 проведення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел викидів у відпрацьованих газах автотранспорту КП «ВУВКГ» ММР»; 8.9 встановлення станцій моніторингу якості повітря. За напрямком «Поводження з відходами та охорона і раціональне використання земель»: 8.10 придбання спецтехніки для санітарної очистки громади (сміттевози, машина вакуумна); 8.11 забезпечення локалізації негативного впливу відходів на довкілля, реконструкція полігону для ТПВ по вул. Нікопольській (виготовлення проєкту, проведення робіт); 8.12 будівництво «Марганецького заводу з переробки відходів територіальної громади»; 8.13 ліквідація стихійних сміттєзвалищ; 8.14 організація збору та утилізація небезпечних відходів; 8.15 організація роздільного збору окремих
--	---

	компонентів побутових відходів, придбання контейнерів для збору відходів; 8.16 розроблення та затвердження схеми санітарного очищення м. Марганець; 8.17 ліквідація Центральної збагачувальної фабрики АТ «Марганецький ГЗК»; 8.18 відновлення антропогенно змінених екосистем, консервація деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель. За напрямком «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів»: 8.19 ліквідація наслідків буреломів, сніголомів, вітровалів та знесення аварійних дерев; 8.20 проведення технічної інвентаризації зелених насаджень громади та складання паспортів об'єктів благоустрою зеленого господарства; 8.21 проведення заходів з озеленення (висадка дерев та квітів), створення нових зон відпочинку та парків, проведення робіт по утриманню парку по вул. Бульварна; 8.22 благоустрій та озеленення території парку АТ «Марганецький ГЗК», газонів АБК № 1, 2, 4 (вул. Єдності, Київська), стадіону (вул. Єдності), та санаторію - профілакторію Акціонерного товариства «Марганецький ГЗК»; 8.23 здійснення заходів щодо охорони і захисту лісів (у тому числі від пожеж), ліквідація наслідків лісових пожеж (придбання паливно-мастильних матеріалів); 8.24 відтворення лісів, створення нових та реконструкція існуючих полезахисних лісових смуг; 8.25 створення нових та збереження існуючих територій та об'єктів природо-заповідного фонду; 8.26 постійне розміщення на сайті Марганецької міської ради інформації щодо охорони навколишнього природного середовища; 8.27 проведення роз'яснювальної роботи з головами квартальних комітетів щодо застосування роздільного збору та компостування органічної частини ТПВ у приватному секторі; 8.28 проведення екологічних навчань в
--	---

	еколого-натуралістичному центрі та навчальних закладах громади.
9. Транспорт	9.1 Надання якісних послуг з перевезення пасажирів; 9.2 здійснення контролю за станом виконання автомобільними перевізниками умов договорів про надання послуг з перевезення пасажирів на регулярних міських автобусних маршрутах загального користування; 9.3 збільшення кількості транспортних засобів, призначених для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями; 9.4 оновлення матеріально-технічної бази громадського автомобільного транспорту.
10. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення	10.1 Зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій; 10.2 розроблення і реалізація заходів у сфері цивільного захисту, зокрема спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки; 10.3 забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб виконавчих органів міської ради та працівників комунальних підприємств; 10.4 забезпечення умов оперативного реагування на ліквідацію надзвичайних ситуацій та реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки; 10.5 забезпечення гарантованого рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, накопичення засобів захисту.
11. Розвиток інформаційного простору	11.1 Підвищення якості та прискорення надання документації спеціалістами в процесі надання послуг громадянам; 11.2 забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності службовців і громадян; 11.3 підвищення рівня інформаційної безпеки; 11.4 забезпечення вільного доступу громадян до бажаної інформації через мережу Інтернет; 11.5 забезпечення надійного функціонування джерел інформатизації;

	11.6 досягнення необхідного рівня технічного забезпечення для подальшого розвитку інформатизації та електронного урядування.
12. Підвищення та вдосконалення місцевого самоврядування	12.1 Марганецька міська територіальна громада є членом Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», а також здійснює співробітництво з Дніпропетровським регіональним відділенням Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України». Фінансовою основою діяльності Асоціації є членські внески. Орієнтовний обсяг фінансування членських внесків за рахунок коштів міського бюджету на 2025 рік складає 80 тис.грн.

Програмою окреслені цілі, основні завдання та заходи економічного, соціального та культурного розвитку громади на короткостроковий період з урахуванням загальнодержавних реформ.

Розроблення Програми має зв'язок та узгоджується з іншими документами державного планування, а саме:

Цілі сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 №722);

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 №695;

Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 №624-24/VII;

Стратегія розвитку Марганецької міської територіальної громади на період до 2027 року, затверджена рішенням Марганецької міської ради від 22.12.2022 року № 979 - 46/VIII;

Програма розроблена згідно з вимогами Конституції України, на підставі:

Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 02.12.2012 №1602-III;

Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 01.01.2020 №2354-VIII;

постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» з урахуванням завдань інших документів державного планування;

постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки»;

інші законодавчі та нормативно-правові акти, пов'язані з військовою агресією російської федерації та введенням в Україні правового режиму військового стану.

РОЗДІЛ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

До складу Марганецької громади входять 8 населених пунктів - місто Марганець, селище Мар'ївка, селище Максимівка і 5 сіл: Вільне, Добра Надія, Іллінка, Новокам'янка, Новокиївка. Рішенням міської ради від 29 листопада 2018 року №1322-44/VII відбулося добровільне приєднання Новокиївської сільської територіальної громади Томаківського району Дніпропетровської області (сіл Новокиївка, Новокам'янка, Вільне, Добра Надія, Іллінка) до міста обласного значення Марганця Дніпропетровської області. В результаті об'єднання було створено Марганецьку міську територіальну громаду.

Площа Марганецької територіальної громади становить 35005,2501 га.

Чисельність населення станом на 1 січня 2022 року становила 47688 осіб.

Марганецька територіальна громада розташована у південній частині Дніпропетровської області в межах Причорноморської низовини. В межах громади протікають річки Томаківка і Ревун.

Марганецька громада має родовища марганцевої руди, яке має світове значення.

Внаслідок повномасштабної війни значно ускладнилися екологічні проблеми. Військова агресія росії призвела до цілого ряду небезпечних впливів на всі складові навколишнього природного середовища: атмосферне повітря, ґрунти та ландшафти, поверхневі та підземні води, рослинність, тваринний світ.

Основна небезпека для навколишнього природного середовища в умовах воєнних дій пов'язана з ризиком забруднення через пошкодження промислових підприємств та інфраструктурних об'єктів внаслідок влучання боєприпасів або аварійне порушення їх роботи через припинення електропостачання, водопостачання, газопостачання, порушень технологічних процесів тощо.

Під час воєнного стану виникла потреба в оцінці шкоди довкіллю від військових дій та витрат на його відновлення. Вже сьогодні вражають масштаби екологічних злочинів російських окупантів. Деякі екосистеми та унікальні природні об'єкти вже не підлягають відновленню.

Призупинилася діяльність видобувних підприємств, під питанням залишається стан родовищ та можливість їх подальшої розробки.

Наслідки збройного вторгнення матимуть тривалий негативний вплив на здатність економіки запобігати та адаптуватися до зміни клімату. Пошкодження населених пунктів, виробничих потужностей, інфраструктурних об'єктів, місць зберігання пального, сировини, промислових відходів або порушення роботи об'єктів критичної інфраструктури створює загрози забруднення довкілля та може стати джерелом екологічної катастрофи.

Справжнім лихом для України і для нашої громади став підрив росіянами дамби Каховської ГЕС. Великих збитків військовий злочин росіян у підриві дамби Каховської ГЕС завдав лісовому, водному та сільському господарству, оскільки інтенсифікуються ерозійні процеси, відбудеться втрата зрошувальних земельних ділянок, на яких здійснено посів рослин.

Внаслідок терористичних дій російської федерації 06 червня 2023 року, які призвели до руйнування Каховської ГЕС, громада залишилася без центрального водопостачання. З 15.08.2023 року після проведення ремонтно-відновлювальних робіт мешканці громади були забезпечені лише технічною водою.

Забезпечення громади питною водою вирішувалося на державному рівні-за кошти державного бюджету побудовано новий магістральний водогін Карачунівське водосховище – Кривий Ріг – Південне водосховище, Марганець – Нікополь, Хортиця (ДВС2) – Томаківка. З липня поточного року мешканці громади забезпечені питною водою.

Бойові дії серйозно погіршують якість повітря на території громади через детонацію боєприпасів, пожежі в екосистемі тощо.

Військова агресія спричинила багато катастрофічних подій, які негативно вплинули на стан водних ресурсів. Водне середовище щоденно забруднюється через викиди військової техніки, знищення промислових об'єктів, що становить небезпеку для тварин, рослин, здоров'я людей.

Наслідки підриву росіянами дамби Каховської ГЕС призвели також до інтенсифікації ерозійних процесів. Нестача зрошуваної води найближчими роками суттєво змінить водно-повітряний баланс родючих чорноземів. За умов спекотного клімату підсихання верхньої частини ґрунту призводитиме до його розтріскування і подрібнення, викликаючи запилення, яке за умов зростання сили вітрів, провокуватиме періодичні прояви вітрової ерозії.

Так, на сільгоспугіддях Нікопольського району, що зрошувалися з використанням води Каховського водосховища, в короткостроковій перспективі (до 1 року) можуть набути більшої інтенсивності процеси ерозії гумусного шару. В середньостроковій (1-5 років) перспективі ґрунтам сільськогосподарського призначення більшої частини Нікопольського району загрожує суттєва деградація через порушення балансів водоносних горизонтів і дренажування.

Внаслідок військових дій зазнали значних пошкоджень лісові та лісозахисні насадження, у зв'язку з цим, більш детального обстеження потребують землі лісогосподарського призначення, у тому числі лісові розсадники та лісові масиви. Найбільші ризики для лісових насаджень пов'язані з лісовими пожежами, що виникають внаслідок вибухів боєприпасів або умисних підпалів, пов'язаних з тактикою ведення бойових дій. Крім того, значні лісові площі постраждали від механічних пошкоджень, що виникають під час вибухів боєприпасів, що призводить до ослаблення або загибелі лісових насаджень.

В результаті підриву Каховської ГЕС негативні наслідки також можливі на території лісових насаджень, розташованих в Нікопольському районі. Громада залісна переважно штучно-створеними лісами, які сформовані відносно вибагливими лісовими породами до вологи, та внаслідок втрати яких буде розповсюджуватись вітрова ерозія ґрунтів, можуть виникати піщані бурі.

Зниження ґрунтових вод з часом може спричинити всихання лісових насаджень, що, у свою чергу, призведе до виникнення масових лісових пожеж. Отже, основним завданням, що має увійти до комплексу завдань та заходів по відновленню навколишнього природного середовища громади, серед іншого, є: відтворення лісів; створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень.

Бойові дії призводять до значного забруднення земель та пошкодження ландшафтів природно-заповідного фонду.

Це несе загрозу стратегічним цілям зі збереження біорізноманіття, призводить до зменшення потенціалу поглинання парникових газів, посилює процес опустелювання. Критична загроза постала перед ендемічними видами рослин і тварин, їх зникнення неситиме катастрофічні наслідки для біорізноманіття.

Відповідно до Наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською Федерацією» від 22.12.2022 № 309 територія Марганецької міської громади була віднесена до території активних бойових дій з 09.09.2022 року, а з 13.10.2023 року по теперішній час – до території можливих бойових дій.

Марганецька міська територіальна громада знаходиться в 7 км від окупованого м. Енергодар. З 27 липня 2022 року щоденно потерпає від артилерійських обстрілів, які здійснюють збройні сили російської федерації зі сторони ЗАЕС та м. Енергодар.

На сьогоднішній день ми маємо близько 5000 домоволодінь, які зазнали пошкоджень від обстрілів. Значних руйнувань також зазнали об'єкти соціально-культурної сфери, а саме: заклади загальної середньої освіти, заклади дошкільної освіти, позашкільні навчальні заклади, центр надання соціальних послуг, заклади культури, охорони здоров'я .

2.1. Атмосферне повітря

Відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення інформації. Таким чином, статистична інформація за останні роки відсутня.

Аналіз здійснювався на підставі наявних статистичних даних за 2019, 2020 роки.

Викиди шкідливих речовин в атмосферу у 2020 році становили 263,9 т, що на 4,2 т (1,6 %) більше, ніж у 2019 році.

У складі викинутих забруднюючих речовин діоксиду сірки у 2020 році становлять 2,0 т, що на 0,28 т (12,2 %) менше, ніж у 2019 році та діоксиду азоту у 2020 році – 11,1 т, що на 0,62 т (5,9 %) більше, ніж у 2019 році.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Марганецькій міській територіальній громаді протягом 2019-2020 років наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Марганецькій міській територіальній громаді протягом 2019-2020 років

	Обсяги викидів, т		Збільшення (+)/зменшення (-) викидів у 2020 р. проти 2019 р., т	Обсяги викидів у 2020 р. до 2019 р., %
	2019 рік	2020 рік		
Марганецька міська територіальна громада	259,7	263,9	+4,2	101,6

Таблиця 3

Обсяг викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря за видами по Марганецькій міській територіальній громаді протягом 2019-2020 років

	2019 рік		2020 рік		обсяги викидів діоксиду сірки у 2020 р. до 2019 р., %	обсяги викидів діоксиду азоту у 2020 р. до 2019 р., %
	діоксид сірки, т	діоксид азоту, т	діоксид сірки, т	діоксид азоту, т		
Марганецька міська	2,28	10,48	2,0	11,1	87,8	105,9

територіальна громада						
-----------------------	--	--	--	--	--	--

З метою систематичного нагляду за рівнем забруднення атмосферного повітря на території Марганецької міської територіальної громади найближчим часом планується встановлення 2 станцій моніторингу повітря.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Проєкт Програми містить ряд заходів, внаслідок реалізації яких можлива поява викидів в атмосферне повітря. Але, також проєктом Програми передбачені заходи, які спрямовані на реконструкцію та модернізацію вже існуючих підприємств, реалізація яких дозволить знизити викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, таким чином маючи компенсаційну дію для стану атмосферного повітря.

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території громади більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

2.2. Водні ресурси

Марганецька міська територіальна громада розташована на правому березі Каховського водосховища, яке було єдиним джерелом по забезпеченню громади водопостачанням.

Внаслідок терористичних дій російської федерації 06 червня 2023 року, які призвели до руйнування Каховської ГЕС, громада залишилася без центрального водопостачання. З 15.08.2023 року після проведення ремонтно-відновлювальних робіт мешканці громади забезпечені тільки технічною водою.

Забезпечення громади питною водою вирішувалося на державному рівні- за кошти державного бюджету побудовано новий магістральний водогін Карачунівське водосховище – Кривий Ріг – Південне водосховище, Марганець – Нікополь, Хортиця (ДВС2) – Томаківка. З липня поточного року мешканці громади забезпечені питною водою.

В межах міської території просліджуються древні тераси Дніпра, середньо-четвертинні і сучасні тераси Томаківки. Заплава річки Томаківки на півдні зливається із заплавою Ревуна. Заплава рівна, сильно заболочена.

Друга і третя надпойменні тераси просліджуються окремими ділянками на правому березі р. Томаківки і Ревуна.

В межах міста в долину річки Томаківки і Ревун відкриваються балки Отченашевська, Бабуріна, Велика Кам'янка. Схили балок пологі, прорізані ярами.

У відповідності до ст. 5 Водного кодексу України всі поверхневі водні об'єкти в межах Дніпропетровської області належать до водних об'єктів загальнодержавного значення.

Таблиця 4

**Інструментально-лабораторний контроль якості поверхневих вод
(за даними Дніпропетровського регіонального центру з
гідрометеорології)**

Назва водного об'єкта	Кількість контрольних створів, у яких здійснювались вимірювання, од.		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у т.ч. з перевищенням ГДК			
Каховське водосховище	1	1	4	212	ХСК – 4 окислювальність перманганатна – 4 БПК повн.- 4

Водокористування та водовідведення

Територію громади послугами водопостачання та водовідведення забезпечує комунальне підприємство «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства Марганецької міської ради» (далі-КП «ВУВКГММР»).

На 01.01.2024 року кількість споживачів склала 29234 .

Протяжність водопровідних мереж – 776,56 км, протяжність мереж водовідведення – 106,1 км.

Існуючі системи водопостачання та водовідведення громади потребують ремонту та реконструкції. Так, загальний відсоток зносу системи водопостачання складає 78,5%, систем водовідведення – 89,5%.

Таблиця 5

Використання води за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, млн.м ³	% економії свіжої води за рахунок	усього, мл	% економії свіжої	усього, мл	% економії свіжої води за рахунок

		оборотної	н.м ³	води за рахунок оборотної	н.м ³	оборотної
Усього	3,063	-	2,695	-	1,032	-
За видами економічної діяльності	-	-	-	-	-	-
У тому числі:	-	-	-	-	-	-
- промисловість	1,248	-	0,359	-	0,132	-
- сільське господарство	0,062	-	0,008	-	0,007	-
- транспорт		-		-		-
- будівництво		-		-		-
торгівля та громадське харчування	0,015	-	0,011	-	0,008	-
- маттехзабезпечення	*	*	*	*	*	*
- житлокомунгосп та побутобслуговування	0,002	-	0,002	-	0,002	-

Таблиця 6

Динаміка водокористування

Показники	Одиниці виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Забрано води всього із природних джерел, усього:	млн.м ³	4802722		1667028
у тому числі:				
поверхневої	млн.м ³	4802722	4269638	1667028
підземної	млн.м ³	-	-	-
морської	млн.м ³	-	-	-
Використано свіжої води усього:	млн.м ³			
у тому числі на потреби:				
-питні та санітарно-гігієнічні	млн.м ³			
-виробничі	млн.м ³			

-сілськогосподарські	млн.м ³			
- зрошення	млн.м ³	-	-	-
-рибогосподарські (без вилучення)	млн.м ³	-		
Втрачено води при транспортуванні	млн.м ³			
	% до забраної води	461158	425336	157531
Скинуто зворотних вод, усього:	млн.м ³	1,7	1,4	0,9
у тому числі:				
-у підземні горизонти	млн.м ³			
-у накопичувач	млн.м ³			
-на поля фільтрації	млн.м ³			
-у поверхневі водні об'єкти	млн.м ³	1,7	1,4	0,9
-не віднесених до водних об'єктів	млн.м ³			
Скинуто зворотних вод в поверхневі водні об'єкти, усього	млн.м ³	1,7	1,4	0,9
з них:				
-нормативно очищених, усього	млн.м ³			
у тому числі:	млн.м ³			
-на спорудах біологічного очищення	млн.м ³			
-на спорудах фізико-хімічного очищення	млн.м ³	*	*	*
-на спорудах механічного очищення	млн.м ³			
Нормативно (умовно чистих без очищення)	млн.м ³			
забруднених усього:	млн.м ³			
У тому числі:				
-недостатньо очищених (НДО)	млн.м ³	1,3	1,0	0,8
-без очищення	млн.м ³	0,4	0,4	0,1

Таблиця 7

**Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами
у поверхневі водні об'єкти**

Забруднююча речовина, що скидається разом із зворотними водами	2021 рік	2022 рік	2023 рік
	обсяг забруднююч их речовин, тис. т	обсяг забруднююч их речовин, тис. т	обсяг забруднююч их речовин, тис. т
1	2	3	4
БПК ₅	0,016	0,013	0,011
Нафтопродукти	0	0	0
Завислі речовини	0,019	0,015	0,012
Сухий залишок	0,767	0,654	0,476
Сульфати	0,146	0,125	0,09
Хлориди	0,123	0	0
Азот амонійний	0,003	0,002	0,002
Феноли	0	0	0
Нітрати	0,038	0,031	0,024
СПАР	0	0	0
Залізо	0	0	0
Мідь	0	0	0
Цинк	0	0	0
Нікель	0	0	0
Хром 6+	0	0	0
Алюміній	0	0	0
Свинець	0	0	0
Кадмій	0	0	0
Кобальт	0	0	0
Карбамід	0	0	0
Марганець	0	0	0
Нітрити	0	0	0
Фтор	0	0	0
Ціаніди	0	0	0
Ротаніди	0	0	0
ХСК	0,092	0,078	0,057
Толуол	0	0	0
Фосфати	0,008	0,006	0,005

Хром загальний	0	0	0
Всього:	1,212	0,924	0,677

*Ймовірний стан водних ресурсів, якщо проєкт Програми
не буде затверджено*

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, подальший стан водних ресурсів на території громади залишиться без змін.

2.3. Земельні ресурси та ґрунти

Площа Марганецької територіальної громади становить 35005,2501 га.

Територія входить до Дніпропетровського центрального агроґрунтового району.

Ґрунтоутворюючими породами виступають лісовидні суглинки, легкого глинистого механічного складу.

Ґрунти представлені потужними середньогумусними чорноземами, переважно солонцюватими, і відмічаються значною глибиною проникання гумусу, але порівняно невисоким його вмістом в верхньому горизонті.

Ґрунти придатні для широкого асортименту зелених насаджень характерних для степової зони і сприятливі для ведення підсобного господарства та розвитку зеленого будівництва.

На території громади виділені наступні агровиробничі групи ґрунтів:

чорноземи звичайні середньогумусні і малогумусні середньосуглинкові та їх слабо і залишково-солонцюваті відміни (шифр агровиробничої групи 60д);

чорноземи звичайні малогумусні неглибокі середньосуглинкові та їх слабо-і залишково-солонцюваті відміни (шифр агровиробничої групи 61д);

чорноземи звичайні слабозмиті середньосуглинкові (шифр агровиробничої групи 65д);

лучно-болотні, мулуваті-болотні і торфувато-болотні неосушені ґрунти (шифр агровиробничої групи 141е).

2.4. Надра

Відповідно до Кодексу України про надра, надра надаються у користування підприємствам, установам, організаціям і громадянам лише за наявності у них спеціального дозволу на користування ділянкою надр. Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1174 «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України» (із змінами), спеціальні дозволи на користування надрами

видає Державна служба геології та надр України у встановленому порядку. Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 № 615 (із змінами).

Збирає, зберігає, аналізує та надає у користування інформацію, що утворилася в процесі геологічного вивчення та використання надр Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України».

На території громади розташовані родовища марганцевої руди.

Найбільшим надрокористувачем є АТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», який здійснює видобування марганцевої руди.

2.5. Біологічне та ландшафтне різноманіття, природно-заповідний фонд та національна екологічна мережа

На території громади розвинені різноманітні типи байрачних лісів, балкові ландшафти з осередками ендемічної степової флори та фауни.

В зелену зону громади входять ліси долини р. Томаківка, Ревун (ліси водоохоронної зони, прируслові, заплавні), які виконують санітарно-гігієнічну, естетичну та рекреаційну роль, ландшафтний заказник Грушівка, ботанічна пам'ятка природи Білі Тополі.

Ландшафтний заказник Грушівка являє собою джерело оновлення природного середовища, збереження та відновлення чисельності популяції багатьох рідкісних видів рослин і тварин (рішення облради від 27.12.2011 №218-10/VI).

Ботанічна пам'ятка природи Білі тополі - штучне насадження тополя білого 28-річного віку, висотою 22-24 м, діаметром 28-30 см (рішення облвиконкому від 22.06.1972 №391), розташована у 2 км від південної околиці м. Марганця.

На сучасному етапі розвитку господарювання в межах громади спостерігається посилення впливу антропогенних чинників на структурні елементи екомережі та стан біорізноманіття. Зокрема відбувається діяльність гірничодобувних підприємств та інших промислових об'єктів. До складу цих земель значною мірою потрапляють і природні території, які могли б стати елементами екомережі, але втрачаються безповоротно внаслідок вище зазначеної діяльності. За останні роки підсилився вплив на балково-степові екосистеми, які займають важливе місце в системі екомережі.

Природні лісові екосистеми знаходяться у передкризовому стані. Відбувається значне зменшення біорізноманіття.

Усе вищенаведене призвело до того, що більшість в минулому самих звичайних видів рослин стали в тій чи іншій мірі рідкісними, зникаючими і у даний час включені до Червоної книги України, Червоного списку Дніпропетровської області.

Таблиця 8

Складові структурних елементів екологічної мережі

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ								
	Загальнодержавного значення			Місцевого значення			разом		
	Кількість, од.	площа, га		Кількість, од.	площа, га		Кількість, од.	площа, га	
		Усього	У т. ч. надано в постійн е користу вання		Усього	У т. ч. надано в постійн е користу вання		Усього	У т. ч. надано в постійне користу вання
Природні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Національні природні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Регіональні ландшафтні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Заказники, усього	-	-	-	1	137,5	X	1	137,5	X
у тому числі:									
ландшафтні	-	-	-	1	137,5	X	1	137,5	X
лісові	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ботанічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
загальнозоологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
орнітологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ентомологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
іхтіологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
загальногеологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
палеонтологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
карстово-спелеологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Пам'ятки природи, усього	-	-	-	1	1,0	X	1	1,0	X
у тому числі:									

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ								
	Загальнодержавного значення			Місцевого значення			разом		
	Кількість, од.	площа, га		Кількість, од.	площа, га		Кількість, од.	площа, га	
		Усього	У т.ч. надано в постійн е користу вання		Усього	У т.ч. надано в постійн е користу вання		Усього	У т.ч. надано в постійне користу вання
комплексні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ботанічні	-	-	-	1	1,0	X	1	1,0	X
зоологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
гідроологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
геологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Заповідні урочища	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ботанічні сади	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дендрологічн і парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Парки- пам'ятки садово- паркового мистецтва	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зоологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	-	-	-	2	138,5	-	2	138,5	-

Таблиця 9

Перелік цінних природних територій по Марганецькій міській територіальній громаді, що резервуються для створення нових або розширення існуючих об'єктів ПЗФ

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га (орієнтована)	Місцезнаходження
	Перелік зарезервованих природних ядер екомережі місцевого значення*		

Рішення Дніпропетровсь кої обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI	Річка Велика Кам'янка	*	Нікопольський р-н. Між селами Борисівка, Привільне та м. Марганець
	Балка Грушівка	*	Нікопольський р-н. Між селами Стрюківка, Іллінка
	Урочище Ревун	*	Нікопольський р-н. Між селами Мар'ївка, Червоногригорівка
	Вишетарасівський	*	Нікопольський р-н. Між селами Вшцетарасівка, Новокам'янка
	Новокиївський	*	Нікопольський р-н. На схід від села Новокиївка

* орієнтована площа відповідно до проекту схеми формування екомережі

З метою розширення площі територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття у 2017 році рішенням Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII затверджено Проект схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області.

Основною метою Програми є формування територіально-функціональної системи екологічної мережі в області, яка забезпечить збільшення відсотку заповідності, а також збереження всього різноманіття природних і напівприродних типів ландшафтів, геологічних пам'яток, ґрунтів, популяцій рідкісних та зникаючих видів флори та фауни регіону, можливість природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин.

Загальна площа ключових територій екомережі Дніпропетровської області складає 798 831 га, у тому числі по Марганецькій міській територіальній громаді 138,5 га (у відсотках до площі територіальної громади – 0,96 %).

Таблиця 10

**Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі
Марганецької міської територіальної громади**

Одиниці адміністративно- територіального устрою*	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Одиниці адміністративно- територіального	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Одиниці адміністративно- територіального	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Одиниці адміністративно- територіального	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Одиниці адміністративно- територіального устрою*	Загальна площа, тис. га
Марганець ка міська терито ріальна громада	14,312	0,139	0,139	-	-	-	0,007	33,568	0,027	0,098	-	2,932	50,094

Ймовірний стан рослинного світу, території з природоохоронним статусом, об'єктів екомережі, якщо проєкт Програми не буде затверджено.

Виконання заходів Програми не спричинятиме додаткове техногенне навантаження на об'єкти рослинного світу на території територіальної громади, зокрема на території з природоохоронним статусом та на території і об'єкти екомережі. Можна зробити висновок, що у разі не затвердження Програми стан рослинного, тваринного світу, території з природоохоронним статусом та об'єктів екомережі залишиться незмінним.

Таблиця 11

**Лісовий фонд в розрізі земель цільового призначення та категорій
земель (станом на 01.01.2022)**

Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, тис. га	Вкриті лісовою рослинністю, тис.га
Філія «Дніпровське лісове господарство» ДП «Ліси України»	1,89	1,22

Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів.

З наближенням весни актуальною є проблема збереження перших весняних квітучих рослин, які віднесені до категорії рідкісних й зникаючих видів та занесені до Червоної книги України. Масовий збір первоцвітів знижує чисельність їх популяцій. У даний час питання збереження біологічного різноманіття на Землі є одним з найважливіших серед екологічних проблем. На першому місці у справі збереження біорізноманіття стоїть охорона рослин, які утворюють середовище для існування інших організмів. Найважливішим серед цього є збереження рідкісних та зникаючих видів рослин, що передбачає реєстрацію видів і складання «Червоних книг» окремих країн і регіональних «Червоних списків». Існують Світовий і Європейський червоні списки рослин.

2.6. Загальна характеристика тваринного світу

Фауна хребетних має різні види тварин. Їх сучасний вигляд сформований за рахунок лісових та гігрофільних видів.

У степових системах домінуюче положення займають мишоподібні гризуни, ховрах сірий, заєць сірий, лисиця звичайна. У заплавах лісах –крит, бурозубка звичайна, вовк, ласка, куниця, кабан дикий.

Як відомо, головною особливістю фауни є її динамічність, що визначається можливостями та історично сформованими особливостями її видів до зміни свого місця у просторі і надзвичайно динамічній структурі угруповань у часі. На відміну від інших груп живих організмів, тварини активно переміщуються у просторі, змінюючи своє положення відповідно до змін факторів середовища та змін ресурсів.

2.7. Відходи

За даними Головного управління статистики у Марганецькій міській територіальній громаді на підприємствах протягом 2020 року утворилося 630,2 тис. тонн відходів. Із загального обсягу утворених відходів 0,164 тис.т становлять відходи I - III класів небезпеки, що становить 0,26 %.

Близько 42,9 % відходів (270,4 тис. тонн) утилізовано, у т.ч. 0,0031 тис.т – відходи I-III класів небезпеки, спалено – 0, видалено у спеціально відведених місцях чи об'єктах 0,102 тис.т відходів (з них відходи I-III класів небезпеки - 0).

Найбільшу частку утворення відходів у 2020 році становлять тверді побутові відходи та інші відходи IV класу небезпеки. Статистична інформація за 2021 – 2023 роки відсутня.

Таблиця 12

Динаміка основних показників поводження з відходами I-IV класів небезпеки (т)

№з/п	Показники	2019 рік	2020 рік
------	-----------	----------	----------

1	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у місцях видалення відходів	160106749,6	160725865,0
2	Утворено відходів I-IV класу небезпеки:	502801,9	630192,0
3	у тому числі - I-III класу небезпеки	16,0	164,0
4	Утилізовано	503,2	270,4
5	у тому числі - I-III класу небезпеки	3,6	3,1
6	Спалено	0	0
7	Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	494930,9	102,4
8	у тому числі - I-III класу небезпеки	0	0

На території Марганецької міської територіальної громади знаходиться 7 місць видалення відходів (МВВ), які станом на 01.01.2024 року паспортизовано:

хвістосховище у Мар'євському кар'єрі (закрите) АТ «Марганецький ГЗК»,

шламосховище Центральної збагачувальної фабрики у заплаві р. Томаківка (закрите) АТ «Марганецький ГЗК»,

хвістосховище балки Бабурина АТ «Марганецький ГЗК»,

хвістосховище «Берегове» АТ «Марганецький ГЗК»,

хвістосховище балки Морозова АТ «Марганецький ГЗК»,

мулові майданчики каналізаційних очисних споруд КП «ВУВКГ» ММР»,

полігон ТПВ по вул. Нікопольській (закритий) КП «Інфраструктурного розвитку та благоустрою Марганецької міської територіальної громади».

Таблиця 13

**Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ)
(на 01.01.2024)**

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Кількість непаспортизованих МВВ, од. *	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од. *
1	Марганецька міська територіальна громада	-	7	-

Таблиця 14

**Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ)
за критерієм екологічної безпеки**

№ з/п	Назва одиниці адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місце видалення відходів категорії Г – надзвичайно небезпечні		Місце видалення відходів категорії В - небезпечні		Місце видалення відходів категорії Б – помірно небезпечні		Місце видалення відходів категорії А – мало небезпечні	
		Діючих, од.	Закритих, од.	Діючих, од.	Закритих, од.	Діючих, од.	Закритих, од.	Діючих, од.	Закритих, од.
1	Марганецька міська територіальна громада	-	-	-	-	-	-	4	3

Ймовірний стан поводження з відходами, якщо проєкт Програми не буде затверджено.

Якщо заходи проєкту Програми не будуть реалізовані, подальший стан поводження з промисловими та побутовими відходами на території області залишиться без змін.

2.8. Демографічна ситуація та стан здоров'я населення

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України інформація стосовно демографічної ситуації в громаді на сьогодні відсутня.

Чисельність постійного населення станом на 1 січня 2022 року становила 47688 особи, з яких приблизно 45,0% - чоловіки та 55,0% - жінки. Протягом останніх років населення постійно скорочувалось. Зміни чисельності населення є результатом впливу двох чинників: природного приросту населення та міграційного руху. Більшість з тих, хто покидали громаду - молодь, яка після закінчення закладів освіти виїжджала у великі міста на навчання і залишалася в них. Переважна більшість тих, хто прибуває-особи передпенсійного або пенсійного віку. Така структура міграції має вплив на віковий склад населення.

Станом на 01.01.2022 року за віком населення розподілялося на осіб молодші за працездатний вік – 15,3%; осіб працездатного віку – 59,2% , осіб старше за працездатний вік – 25,5%. Природне скорочення населення може мати негативні наслідки для розвитку громади: зменшення чисельності осіб працездатного віку, зростання демографічного навантаження на працюючого. Кількість пенсіонерів складає 12,8 тис.осіб.

Здоров'я посідає особливе ключове місце у системі людських цінностей, тому поліпшення здоров'я і покращення ефективності медичного обслуговування було і залишається надзвичайно актуальним питанням.

У громаді працює 3 медичних заклади:

КНП «Марганецький центр первинної медико-санітарної допомоги»;
КП «Марганецька центральна міська лікарня «Марганецької міської ради»;

КП «Марганецька міська стоматологічна поліклініка «Марганецької міської ради»

КНП «Марганецький ЦПМСД» - лікувально-профілактичний заклад міської громади, який надає первинну медичну допомогу населенню. Центр обслуговує 71,1% населення міста та прилеглих сіл. Станом на 01.10.2024 року із сімейними лікарями укладено 28178 декларацій. В закладі працюють 18 лікарів та 42 медичні сестри.

Постійно проводиться моніторинг за станом виявлення серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань. Ведеться реєстр хворих на гіпертонічну хворобу та забезпеченням лікарськими засобами по Урядовій програмі «Доступні ліки».

Закладом продовжується впровадження та розвиток економічних стаціонарозамінних форм надання медичної допомоги.

Надається увага підвищенню кваліфікації та атестації медичних працівників.

КП «Марганецька центральна лікарня «Марганецької міської ради» - багатопрофільний лікувальний заклад на 230 ліжок і 400 відвідувань в зміну в консультативно-діагностичному центрі. КП «Марганецька центральна міська лікарня «Марганецької міської ради» надає вторинну стаціонарну та амбулаторну медичну допомогу мешканцям Марганецької територіальної громади.

Кожне робоче місце лікаря оснащене комп'ютерною технікою та підключено до медичної інформаційної системи HELSI. Станом на 01.10.2024 року у лікувальному закладі працюють 42 лікарів та 113 осіб середнього медичного персоналу.

Комунальне підприємство «Марганецька міська стоматологічна поліклініка» ММР - лікувально-профілактичний заклад, який забезпечує прийом хворих терапевтичного, хірургічного, ортопедичного профілю з функціонуванням ретгенологічного прийому.

2.9. Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено

Виконання всіх заходів та проєктів ДДП забезпечить послаблення можливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення. У разі, якщо Програму не буде затверджено, всі заходи і проєкти ДДП не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш

того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію.

РОЗДІЛ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання регіонального рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Програма передбачає розвиток базових галузей економіки та інфраструктури життєзабезпечення та охоплює усі види господарської діяльності: промисловий і транспортний комплекси, житлово-комунальне господарство та комунальну інфраструктуру, соціальне забезпечення, освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт; культуру і туризм, охорону навколишнього природного середовища.

Стан довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я в Марганецькій громаді детально проаналізовані у попередньому розділі звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми. Сама Програма не має безпосереднього впливу на довкілля та умови життєдіяльності населення, оскільки вона лише консолідує заходи, передбачені в рамках реалізації інших міських програм. Впровадження заходів Програми не змінить поточний стан довкілля та умов життєдіяльності, який прогнозується на основі попередніх даних.

Військова агресія російської федерації проти України, що почалася у 2022 році, стала масштабним викликом як для Марганецької громади, так і для всієї країни. Ця агресія вплинула на всі сектори економіки, фінансову спроможність суб'єктів підприємницької діяльності, загальний стан міста, включаючи екологічний стан і умови життєдіяльності населення. Військові дії, обстріли громади та інші форми агресії призвели до додаткового забруднення довкілля, руйнування інфраструктури та погіршення умов та рівня життя.

Через військову агресію російської федерації існує ризик значного погіршення всіх розглянутих показників (флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, води, повітря, ландшафту, безпеки населення та його здоров'я, тощо). Військові дії та обстріли громади можуть мати непередбачувані наслідки для довкілля, які важко прогнозувати. Ці аспекти повинні бути ретельно проаналізовані після завершення військових дій відповідними фахівцями.

Реалізація заходів та проєктів, що визначені Програмою, спрямована на усунення та пом'якшення дії чинників, шкідливих для навколишнього

природного середовища та здоров'я населення, забезпечення екологічної безпеки, відтворення та підтримання у належному стані природних ресурсів громади.

Стратегічна екологічна оцінка Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік проводиться з метою забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

За кожним пріоритетним напрямком Програми розробляється низка заходів і проєктів, частина з яких, відповідно до Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” підлягає оцінці впливу на довкілля. Відповідно до частини першої статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”, здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої.

Використовуючі статистичні матеріали дослідження соціально-економічного стану громади можливо сформулювати порівняльні переваги, виклики й ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу і реалізація якої розпочнеться у 2025 році.

Таблиця 15

Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку

№	Чи може виконання ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірний	ні	
Атмосферне повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		*		
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		*		
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		*		
4	Появу джерел неприємних запахів?		*		

5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			*	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		*		
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			*	
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			*	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?		*		
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			*	
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			*	
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого			*	

	поверхневого водного об'єкту?				
13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок ?			*	
14	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			*	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			*	
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			*	
Поводження з відходами					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		*		
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?		*		
19	Збільшення кількості відходів I – III класу небезпеки?			*	
20	Спорудження еколого – небезпечних об'єктів поведінки з відходами?			*	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			*	
Земельні ресурси					

22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		*		
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			*	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			*	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			*	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			*	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями ДДП та цілями місцевих громад?			*	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			*	
29	Зміни у кількості видів рослин або			*	

	тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?				
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			*	
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			*	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			*	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			*	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			*	
Населення, інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			*	
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових			*	

	потреб у житлі?				
37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?			*	
38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			*	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			*	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			*	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			*	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			*	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			*	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?		*		
Інше					
45	Підвищення рівня		*		

	використання будь-якого виду природних ресурсів? Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?				
46	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?		*		
47	Суттєве порушення якості природного середовища?			*	
48	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?				
	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			*	

На основі оцінок, представлених в таблиці 15, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту та промислових підприємств

Однією з найважливіших екологічних проблем громади є забруднення атмосферного повітря. Серед основних джерел забруднення атмосфери – пересувні джерела, з яких на першому місці знаходиться автотранспорт, а також підприємства промисловості.

Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту з року в рік зростають та негативно впливають на якість атмосферного повітря в громаді. Частка автомобілів, які експлуатуються, далекі від довершеності, вони здебільшого не відповідають міжнародним стандартам щодо екологічної безпеки. Як результат – екологічне становище громади далеке від належного.

Основним токсичним інгредієнтом, яким забруднюється повітря під час експлуатації автомобільного транспорту, є оксид вуглецю (близько 80%). Викиди автотранспортних засобів особливо небезпечні тому, що здійснюються у безпосередній близькості від тротуарів у зоні активного пішохідного руху. Крім забруднення атмосферного повітря, міський транспорт та його супутня інфраструктура є головними забруднювачами водних об'єктів та ґрунтів нафтопродуктами.

Негативно впливають на стан довкілля і відходи автотранспортних засобів, які утворюються в процесі їх експлуатації, а саме: відпрацьовані мастила, фільтри, акумулятори, відпрацьовані шини, деталі та корпуси автомобілів та інше, утилізацію яких належним чином ще не налагоджено. Зменшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел може сприяти поліпшенню стану дорожньо-транспортної інфраструктури.

водні ресурси – негативний вплив відсутній, можливе забруднення поверхневих та підземних водних ресурсів відсутнє. Програма не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

земельні ресурси – негативні наслідки відсутні, внаслідок реалізації Програми не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози;

біорізноманіття – негативні наслідки відсутні;

об'єкти природно-заповідного фонду та екомережі - наслідки відсутні;

клімат - негативні наслідки відсутні;

населення та інфраструктура – наслідки позитивні: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території громади; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується.

поводження з відходами

Проблема відходів є однією з ключових екологічних проблем громади. Існуюча система управління відходами в Україні, в області, в громаді характеризується такими тенденціями:

накопичення відходів як у промисловому, так і побутовому секторі, що негативно впливає на стан довкілля і здоров'я людей;

здійснення неналежним чином утилізації та видалення небезпечних відходів;

розміщення побутових відходів без урахування можливих небезпечних наслідків;

неналежний рівень використання відходів як вторинної сировини внаслідок недосконалості організаційно-економічних засад залучення їх у виробництво;

неефективність впроваджених економічних інструментів у сфері поводження з відходами.

РОЗДІЛ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту документу державного планування «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік» визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів.

В рамках даної роботи визначені ключові екологічні цілі та завдання в сфері охорони довкілля, їх відповідність заходам Програми та визначені можливості їх врахування при розробленні ДДП. На основі аналізу екологічної ситуації та запланованих заходів Програми були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

Основні чинники та критерії для визначення головних екологічних проблем, у тому числі пов'язаних із:

1. Забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту.

Екологічні проблеми в громаді пов'язані з підвищеним рівнем забруднення атмосферного повітря. Промислові підприємства гірничо-металургійного комплексу і транспорт є основними джерелами забруднення повітряного басейну.

2. Забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Існуючі системи водопостачання та водовідведення знаходяться переважно в незадовільному стані, очисні споруди потребують ремонту та реконструкції.

За останні роки моніторингові дослідження якості води поверхневих водойм вказують на погіршення стану річок. Споживацьке ставлення до річок впродовж десятиріч призвело до їх катастрофічного виснаження.

Основною проблемою якості поверхневих вод залишається інтенсивне забруднення їх зворотними водами промислових, сільськогосподарських підприємств, комунального господарства. Зі стічними водами у водні об'єкти потрапляє велика кількість біогенних та хлорорганічних речовин токсичної дії, мінеральних солей та інші.

3. Проблемами щодо умов скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти.

Утилізація високомінералізованих шахтних вод, яка являється складною і поки що не вирішеною екологічною проблемою усієї України, яку можливо вирішити тільки на державному рівні.

4. Поводженням з відходами I – III класів небезпеки.

На підприємствах громади протягом 2020 року утворилося 630,2 тис. тонн відходів. Із загального обсягу утворених відходів 0,164 тис. тонн становлять відходи I-III класів небезпеки.

Близько 42,9 % (270,4 тис. тонн) утилізовано, у т.ч. 0,0031 тис. т - відходи I-III класів небезпеки, спалено – 0, видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти 0,102 тис. т відходів (з них відходи I-III класів небезпеки - 0).

Найбільшу частку утворення відходів у 2020 році становлять тверді побутові відходи.

РОЗДІЛ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначено правові, економічні та соціальні основи організації охорони навколишнього природного середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

З цією метою Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (далі-Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-УШ від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів. Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування», яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;

- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;

- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

- наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;

- постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються Законом України «Про

охорону атмосферного повітря». Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;

посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря; максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-УІІ від 23.05.2017).

Нормативно-правова база СЕО в Україні

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють здійснення стратегічної екологічної оцінки в Україні, є:

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

Протокол про стратегічну екологічну оцінку (далі – Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. Протокол про СЕО ратифікований Верховною

Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015) і є частиною українського законодавства.

На виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також з метою приведення у відповідність до нього інших підзаконних актів, було прийнято ряд нормативно-правових документів, а саме:

постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 23 січня 2019 року № 128;

постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 23 січня 2019 року № 45;

постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»;

«Критерії визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 28.10.2020 № 213; наказ зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 січня 2021 року за № 9/3563.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 були затверджені «Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». Цей документ носить рекомендаційний характер. Зміни до нього вносилися наказами Міністерства екології та природних ресурсів України від 29 грудня 2018 року № 465 та від 18 липня 2019 року № 260.

РОЗДІЛ 6 Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1,3, 5 та 5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Згідно із «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затвердженими наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) – при реалізації будівництва різних об'єктів комунальної, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації об'єктів будуть виникати

негативні наслідки у вигляді утворення відходів, порушення рослинного покриву під час провадження планованої діяльності, збільшення кількості автотранспорту. Можливо, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Також під час виконання будівельних і монтажних робіт слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, рослинний і тваринний світи, ґрунти та водні ресурси. Крім того, при роботі двигунів будівельних машин, механізмів та автотранспорту на навколишнє середовище буде чинитися шумовий вплив – акустичне забруднення. За тривалістю зазначені види впливу будуть носити тимчасовий характер, обмежений розрахунковим терміном будівництва, по межах впливу – локальне, обмежене простором ведення будівельних робіт. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистем населеного пункту.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів, додаткове споживання ресурсів.

Основна кількість забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, є відпрацьовані гази техніки та автотранспорту. Токсичність відпрацьованих газів обумовлюється змістом у них окису вуглецю й діоксиду азоту, кількість яких залежить від кількості спожитого палива та технічного стану двигунів.

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проєкту на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації продуктами згорання палива та викидами пилу при проведенні земляних робіт і переміщенні автотранспорту в межах будмайданчину) та вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі.

Вторинні наслідки – пряма повна або часткова зміна елементу навколишнього середовища, яка призведе до руйнування, зміни навколишнього середовища (наприклад, забруднення природних місць проживання нанесе шкоду видам фауни, які залежать від цього середовища проживання).

Під кумулятивними впливами розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому, видів людської діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови, і які б не виявилися в разі відсутності інших видів діяльності, крім самої планованої діяльності.

Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які, працюючи разом протягом тривалого періоду часу, поступово накопичуючись, підсумовуючись згодом в одному і тому ж районі, можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують можливість їх асиміляції або трансформації. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації території з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті впровадження проектних рішень відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Обрана технологія розміщення забудови є більш екологічно безпечна.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Можливий сумарний ефект деяких речовин при викиді забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років). З боку соціально-економічних умов провадження діяльності буде мати позитивний наслідок: збільшення території під забудову садибними ділянками, що призведе до збільшення чисельності населення, створення нових робочих місць, що сприятиме зайнятості населення.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короточасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земляних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь, при функціонуванні планованих підприємств.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації заходів та проектів Програми як на окремі компоненти

навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси.

Значного негативного впливу під час впровадження діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік, є наступні:

для довкілля:

атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел (промислових та сільськогосподарських підприємств) та пересувних джерел. З метою покращення стану атмосферного повітря Програмою розглядається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок впровадження заходів по охороні атмосферного повітря;

грунти – можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових стічних вод, від поверхневих вод.

Основними заходами Програми щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів є реконструкція каналізаційних очисних споруд та мереж водовідведення;

поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, забруднення ґрунтових вод та інше, в зв'язку з незадовільним рівнем вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів, з незадовільною організацією планової очистки по збору та своєчасному видаленню відходів.

Основним напрямком роботи у сфері поводження з відходами залишається вирішення питання щодо будівництва на території громади заводу з переробки відходів.

З метою покращення існуючої ситуації:

для територій з природоохоронним статусом – реалізація рішень Програми запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація заходів та проєктів Програми не матиме впливу на території з природоохоронним статусом.

транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – зважаючи на географічне положення територій, на яких заплановано реалізацію заходів і проєктів Програми, транскордонні наслідки реалізації рішень Програми для довкілля, у тому числі здоров'я населення, відсутні та не очікуються.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох завдань Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової,

а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки) буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

До довгострокових наслідків відноситься питання забруднення атмосферного повітря, що склалося під впливом кліматичних умов. Значного негативного впливу під час реалізації заходів та проєктів ДДП на довкілля та здоров'я населення не передбачається

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

РОЗДІЛ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Для запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік передбачається реалізація заходів наведених у таблиці 16. Реалізація зазначених проєктів можлива при наявності фінансового ресурсу в громаді.

Таблиця 16

Перелік інвестиційних проєктів та заходів щодо забезпечення виконання завдань Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік

Назва проєкту	Очікуваний результат
«Нове будівництво житлового будинку за адресою: вулиця Бульварна, будинок 26-б, місто Марганець. Продовження». Коригування».	Вирішення житлових питань постраждалих від обстрілів мешканців громади, внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців та їх сімей, медиків та громадян пільгових категорій.
«Капітальний ремонт зони відпочинку за адресою: Сонячний квартал м. Марганця, Нікопольського району,	Покращення дозвілля громади

Дніпропетровської області»	
«Реконструкція Меморіалу Пам'яті по вул. Єдності в м. Марганці Дніпропетровської області»	Вшанування пам'яті загиблих
«Капітальний ремонт будівлі Центру надання соціальних послуг Марганецької міської ради» за адресою вул.Кленова 7А, м.Марганець, Дніпропетровської обл.	Забезпечення надання соціальних послуг стаціонарного догляду особам похилого віку, які втратили здатність до самообслуговування; створення безпечного середовища для надання допомоги сім'ям з дітьми
Придбання сучасної спецтехніки для виконання робіт із санітарного очищення та благоустрою населених пунктів в громаді	Гарантування санітарного та екологічного видалення відходів
«Реконструкція полігону для ТПВ по вул. Нікопольській»	Дотримання санітарних норм
Будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт каналізаційних, водопровідних мереж та обладнання в територіальній громаді	Підвищення якості послуг централізованого водопостачання та водовідведення, зменшення негативного екологічного впливу на довкілля та підвищення надійності роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення
Упровадження енергозбережних заходів на підприємстві водопостачання громади	Економія енергоносіїв
«Капітальний ремонт Марганецького ліцею № 1 ім.Т.Шевченка Марганецької міської ради Дніпропетровської області за адресою вул.Перспективна, 3-А, м. Марганець, Дніпропетровської області»;	Забезпечення умов для належного перебування та навчання дітей, створення відповідних санітарно - гігієнічних, освітніх, безпечних умов учасникам освітнього процесу
«Капітальний ремонт Марганецького ліцею № 11 Марганецької міської ради Дніпропетровської області за адресою: вул. Соборна, 14, м. Марганець, Дніпропетровської області». Коригування»;	
«Капітальний ремонт Марганецької початкової школи № 8	

Марганецької міської ради Дніпропетровської області за адресою вул. Фестивальна, 15-А, м. Марганець, Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт Комунального закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 10 "Оленка" Марганецької міської ради" за адресою вул. Осипенко, 13-А, м. Марганець, Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт Комунального закладу дошкільної освіти комбінованого типу № 18 "Струмочок" за адресою вул. Ювілейний квартал, 17, м. Марганець, Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт Комунального закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 20 "Буратіно" Марганецької міської ради" за адресою вул. Східний квартал 12-А, м. Марганець, Дніпропетровської області»	
«Капітальний ремонт шляхопроводу через залізницю по вул. Лермонтова м. Марганець Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт тротуарів по вул. Гідності в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Центральної в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт тротуарів по вул. Центральній в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Перспективної від вул. Паркової до вул. Київської в м. Марганці Нікопольського району	Підвищення рівня безпеки руху

Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт тротуарів по вул. Перспективній від вул. Паркової до вул. Київської в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини вул. Лермонтова від вул. Київської до вул. Чарівної в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини вул. Бульварної від вул. Паркової до вул. Каштанової в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини вул. Проектної від вул. Паркової до будинку №4 по вул. Проектній в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт тротуарів по вул. Проектній від вул. Паркової до вул. Київської в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини вул. Миру в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт тротуарів по вул. Миру в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт ділянок тротуарів по вул. Єдності в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини Привокзальної площі з заміною каналізаційного колектору в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»;

«Капітальний ремонт проїзної частини вул. Валерія Лобановського від вул. Садової до вул. Кленової в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт тротуарів по вул. Валерія Лобановського від вул. Єдності до вул. Кленової в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Таврійської від вул. Нікопольської до вул. Долгова в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт тротуарів по вул. Таврійській від вул. Нікопольської до вул. Долгова в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Рятувальників та вул. Народної від вул. Різдвяної до вул. Хортицької в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Григорія Сковороди від вул. Історичної до пров. Обхідного в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»; «Капітальний ремонт проїзної частини вул. Хліборобів від вул. Лермонтова до буд. №42 по вул. Хліборобів в м. Марганці Нікопольського району Дніпропетровської області»	
--	--

Водночас, це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації конкретних заходів і проектів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

З метою зміцнення здоров'я населення та зниження рівнів інвалідності та смертності, забезпечення доступної та якісної медичної допомоги

населенню громади, покращення дієвості та ефективності надання медичних послуг пацієнтам на всіх рівнях надання медичної допомоги Програмою передбачено:

- рівної фізичної доступності первинної медичної допомоги за рахунок розвитку мережі амбулаторій, поліпшення якості медичної допомоги на первинному рівні шляхом повноти здійснення скринінгових досліджень;

- функціонування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, які будуть гарантувати охоплення населення ефективним, доступним та безоплатним медичним обслуговуванням та спрямування до них першочергових ресурсів, які дозволять стало функціонувати системі та забезпечити її розвиток;

 - розвиток реабілітаційних центрів;

 - розвиток послуг з психічного здоров'я;

- запобігання та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових хвороб;

 - охоплення дітей щепленнями проти вакцинокованих інфекцій.

З метою забезпечення екологічної безпеки шляхом запобігання й мінімізації негативного впливу людської діяльності на навколишнє природне середовище, раціональне використання і збереження природних ресурсів, перехід до сталого, екологічно збалансованого розвитку громади, Програмою передбачено:

- розбудова системи екологічного моніторингу;

- зменшення забруднення повітря;

- рекультивації порушених земель та родючості ґрунтів, скорочення відчуження земель;

- поліпшення та вдосконалення сфери збору, утилізації та переробки твердих побутових відходів;

- підвищення ефективності у сфері поводження та утилізації промислових відходів;

 - підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами;

 - розвиток альтернативної енергетики;

 - підвищення енергоефективності та енергозбереження. будівництва, реконструкції систем водовідведення, упровадження прогресивних методів очистки стічних вод; реконструкції, будівництва, ремонту систем зливової каналізації.

РОЗДІЛ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Марганецької

міської територіальної громади на період до 2027 року, затвердженої рішенням Марганецької міської ради від 22.12.2022 року № 979 - 46/VIII.

Зважаючи на комплексність рішень Програми, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей Програми, призначених для різних видів діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень.

Сценарії розвитку з метою вибору виправданих альтернатив – один із методів прогнозування, окремий розділ стратегічного управління, що посідає проміжну позицію між експертними методами оцінювання та методами математичного моделювання. Традиційно розглядають три альтернативи, а саме:

Альтернатива 1: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження або не реалізації зазначеного документа державного планування.

Альтернатива 2: «Оптимістичний сценарій» – затвердження проєкту Програми із виконанням передбачених заходів та врахуванням пропозицій і зауважень до Програми від громадськості та органів виконавчої влади.

Альтернатива 3: «Реалістичний сценарій» – затвердження проєкту Програми, але частина передбачених заходів, які враховані у відповідних місцевих цільових програмах, не реалізуються через обмежені можливості бюджетів усіх рівнів, насамперед бюджету Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії не затверджується проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. За цим сценарієм зберігається продовження поточних несприятливих тенденцій щодо економічного, соціального та екологічного стану території громади. За даним варіантом подальший стабільний розвиток громади, очевидно, є проблематичним, можливе значне загострення соціально-економічних, екологічних, комунальних проблем, призведе до зниження якості життя, погіршення умов життя та добробуту населення.

Реалізація «оптимістичного сценарію», що передбачає затвердження та виконання Програми із врахуванням пропозицій і зауважень від громадськості та органів влади дозволить врахувати додаткові запропоновані природоохоронні заходи, стабілізувати екологічну ситуацію та поліпшити стан навколишнього природного середовища, зменшити техногенне навантаження на складові довкілля, забезпечити збалансованість процесів використання і відтворення природних ресурсів та сформувані у жителів громади екологічну культуру. Крім вищеперерахованого, однією з основних цілей Програми є покращення якості життя для населення громади, тому врахування пропозицій від громадськості є особливо важливим. У разі врахування пропозицій та зауважень від громадськості та органів виконавчої влади Програма буде більш ефективною та екологічно збалансованою, тому

її затвердження необхідне для подальшого розвитку Марганецької міської територіальної громади.

У разі реалізації «реалістичного сценарію» будуть виконані лише ті заходи Програми, які матимуть необхідні обсяги фінансування через місцеві цільові програми в залежності від реальних можливостей міського бюджету. Цей сценарій може призвести до погіршення екологічної ситуації і продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів. Крім цього, рівень життя населення за основними показниками його оцінки може залишитися без змін. Не буде забезпечено виконання основних екологічних індикаторів Програми.

Проектом документа державного планування визначено пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку Марганецької міської територіальної громади. Для кожного з визначених напрямів проекту документа державного планування розробляються завдання та шляхи виконання поставлених завдань. Шляхи виконання передбачають низку заходів та проєктів, серед яких можуть бути види діяльності, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Відмова від реалізації документа державного планування забезпечить відсутність появи нових джерел впливу на довкілля від реалізації завдань Програми. Забруднення компонентів довкілля залишиться на існуючому рівні, з подальшим поступовим погіршенням якості атмосферного повітря населених пунктів громади, поверхневих та підземних вод, збільшення обсягів накопичення побутових та промислових відходів.

Оскільки серед пріоритетних цілей Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік є цілі, безпосередньо спрямовані на підтримку задовільного стану довкілля, то їх невиконання призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення громади. Зокрема, це стосується наступних заходів:

- поліпшення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря;

- покращення стану водних ресурсів: зменшення обсягів скидів у водойми шляхом реконструкції та будівництва очисних споруд;

- розвиток природно-заповідного фонду та збереження біологічного, ландшафтного різноманіття: встановлення меж територій та об'єктів природно – заповідного фонду;

- забезпечення доступу громадськості до інформації про стан навколишнього природного середовища.

Тому, у разі не затвердження цієї Програми та не реалізації заходів не забезпечуватиметься досягнення цілей Стратегії розвитку Марганецької міської територіальної громади на період до 2027 роки. Не схвалення документа державного планування унеможливилює виконання природоохоронних заходів.

Найсприятливішим варіантом буде «оптимістичний сценарій» – затвердження запропонованої Програми. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку Марганецької міської територіальної громади.

РОЗДІЛ 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля (ст. 17). Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік;

- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами;

- перевірки того, що Програма соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік виконується відповідно до затвердженого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Моніторинг базуватиметься на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів), які демонструють наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення: кількість викидів забруднюючих речовин на 1 кв. км території громади; зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тис. тонн/рік; зменшення кількості забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами у поверхневі водні об'єкти, тис. тонн; зменшення обсягів утворення твердих побутових відходів, %; збільшення рівня охоплення населення послугами зі збору твердих побутових відходів; зниження рівня госпіталізації пацієнтів з артеріальною гіпертензією, %.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку території та підвищення якості життя населення. Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення. Не зважаючи на зазначене, рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками в громаді 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми;

порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками у громаді 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Оскільки Програма є документом державного планування з обмеженим терміном дії, а саме 1 бюджетний рік, пропонується здійснити моніторинг виконання Програми, обмежившись періодом 1 рік.

Моніторинг базуватиметься на розгляді окремих показників (індикаторів), які демонструють наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:

- обсяг фінансування на виконання природоохоронних заходів;
- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- обсяги стічних вод;
- кількість зелених насаджень;
- кількість виявлених та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ;
- обсяг утворених відходів;
- кількість випадків захворюваності населення на захворювання органів дихання та злоякісні новоутворення;
- показник народжуваності та смертності населення;
- укомплектованість лікарськими посадами медичних закладів.

РОЗДІЛ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Ймовірність транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у результаті прийняття та впровадження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік – не прогнозується.

РОЗДІЛ 11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Головною метою Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік є відновлення економіки, соціальної та гуманітарної сфер у повоєнних умовах, ліквідації пошкоджень, які зазнали виробнича, енергетична та транспортна інфраструктури внаслідок збройної агресії рф, сприяння зменшенню зовнішньої міграції значної частини населення. Провідною галуззю є промисловість, в якій зайнято більше третини всіх працюючих в громаді. При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані наявні статистичні та оперативні дані.

Основними екологічними проблемами громади залишаються:

- забруднення атмосферного повітря викидами від промислових підприємств та автотранспорту;

- забруднення водних об'єктів скидами із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства;

- утилізація відходів гірничодобувної та інших галузей промисловості, а також поводження з відходами I-III класів небезпеки;

- порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок та забруднення підземних водоносних горизонтів;

- охорона, використання та відтворення дикої фауни і флори, проблеми природно-заповідного фонду.

Особливістю даного звітнього періоду, що вплинуло на результативні показники, є введення в Україні воєнного стану та проведення воєнних дій російської федерації на території України.

Військова агресія рф призвела до цілого ряду небезпечних впливів на всі складові навколишнього природного середовища: атмосферне повітря, ґрунти та ландшафти, поверхневі та підземні води, рослинність, тваринний світ. Основна небезпека для навколишнього природного середовища в умовах воєнних дій пов'язана з ризиком забруднення через пошкодження промислових підприємств та інфраструктурних об'єктів внаслідок влучання боєприпасів або аварійне порушення їх роботи через припинення електропостачання, водопостачання, газопостачання, порушень технологічних процесів тощо.

Справжнім лихом для України і для нашої громади став підрив дамби Каховської ГЕС.

Руйнування дамби Каховської ГЕС завдає великих збитків лісовому, водному та сільському господарству, оскільки інтенсифікуються ерозійні процеси, відбулась втрата зрошувальних земельних ділянок, на яких здійснено посів рослин. Крім того, відбуваються зміни кліматичних умов

(вітрова ерозія висохлого мулу, перенесення мас піску і мулу, посушливі явища).

З метою зменшення негативного впливу бойових дій на навколишнє природне середовище необхідно вживати негайні заходи для захисту та відновлення екосистем на постраждалих територіях. Такі заходи можуть включати рекультивацію земель, відновлення лісових насаджень та об'єктів природно-заповідного фонду, а також заходи із запобігання подальшого забруднення. Важливо підтримувати увагу міжнародної спільноти та суспільства до проблеми екологічних наслідків війни в Україні та вживати всіх можливих зусиль для їх усунення.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля визначаються законами України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про управління відходами», «Про інвестиційну діяльність», Водним кодексом України, Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Реалізація Програми соціально-економічного та культурного розвитку Марганецької міської територіальної громади на 2025 рік не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги. Реалізація багатьох завдань та заходів Програми має призвести до покращення екологічної ситуації та стану здоров'я населення. Моніторинг відібраних показників (індикаторів) впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля та здоров'я населення матиме Програма. Кількість показників (індикаторів) можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.

Виконавці документу:

Стельмашук А.І.

начальник управління фінансів, економіки та регуляторної політики Марганецької міської ради

Дехтярьова Н.М.

головний спеціаліст управління фінансів, економіки та регуляторної політики Марганецької міської ради

Челишева Т.В.

в.о.завідувача відділу землекористування та екології виконкому Марганецької міської ради

Структурні підрозділи виконавчого комітету Марганецької міської ради,
управління Марганецької міської ради та комунальні підприємства громади